

ความเป็นไปได้ในการเลี้ยงและส่งเสริมเปิดไข่ไล่ทุ่งในประเทศไทย

นางสาวมนธิดา มรรคคี 5712400715

ภาควิชาสัตวศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2560

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนความเป็นไปได้ในการส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงเปิดไข่ไล่ทุ่งในประเทศไทย และเพื่อเปรียบเทียบตามลักษณะการเลี้ยงเปิดไข่ไล่ทุ่ง จากการศึกษาพบว่า กรมปศุสัตว์ได้ส่งเสริมการเลี้ยงในโรงเรือนปิดหรือเล้าเปิดที่ได้มาตรฐาน ซึ่งมีต้นทุนสูง ทำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดน้อยลง ส่งผลให้ปริมาณไข่เปิดลดลงตามไปด้วย เกษตรกรส่วนใหญ่เลือกเลี้ยงเปิดพันธุ์กาก็แคมเบลล์ เลี้ยงง่ายทนต่อสภาพอากาศ เลี้ยง 4-5 เดือนสามารถให้ไข่ได้ พบว่าให้ไข่เฉลี่ย 280-300 ฟอง/ตัว/ปี จากการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงเปิดไข่ไล่ทุ่งทั้ง 4 ลักษณะ ต้นทุนของการเลี้ยงเปิดสาวจนถึงเปิดปลดระวาง มีต้นทุนรวมสูงสุด รองลงมา การเลี้ยงลูกเปิดจนถึงเปิดปลดระวาง การเลี้ยงลูกเปิดจนถึงเปิดสาว และการเลี้ยงเปิดปลดระวาง อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาในส่วนจากรายได้รวม พบว่าการเลี้ยงเปิดสาวจนถึงเปิดปลดระวาง มีรายได้รวมสูงสุด รองลงมา การเลี้ยงลูกเปิดจนถึงเปิดสาว การเลี้ยงลูกเปิดจนถึงเปิดปลดระวาง และการเลี้ยงเปิดปลดระวางตามลำดับ จากการวิเคราะห์พบว่า การเลี้ยงเปิดไข่ไล่ทุ่ง มีรายได้มาจากการขายไข่เป็นหลัก สามารถเลี้ยงได้นาน เนื่องจากราคาเปิดปลดระวางที่ระยะการเลี้ยงไม่แตกต่างกันมาก เมื่อเทียบกับรายได้จากการขายไข่เปิด

คำสำคัญ: เปิดไข่ไล่ทุ่ง, ต้นทุน, ผลตอบแทน

บทนำ

การเลี้ยงเป็ดเป็นอาชีพที่มีการเลี้ยงมาอย่างยาวนาน เป็ดไข่เป็นสัตว์ปีกที่นิยมการเลี้ยงกันอย่างแพร่หลายในประเทศไทย สายพันธุ์ที่นิยมเลี้ยงเปิดแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มได้แก่ เป็ดเทศ เช่น พันธุ์กบินทร์บุรี (บาบรี) และเป็ดเทศท่าพระ อย่างที่สองเป็ดไข่ เช่น พันธุ์กากิแคมเบลล์ (บางประกง), เป็ดไข่พันธุ์นครปฐม และเป็ดไข่ปากน้ำ (สำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์,2018) มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจโดยเฉพาะในชนบทของไทย การเลี้ยงเป็ดไข่ไข่ทั้งเป็นอาชีพที่สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรเป็นอย่างดี และชาวนาได้ประโยชน์ทางอ้อมจากการเลี้ยงเป็ดไข่ไข่ทั้งที่ช่วยกำจัดหอยที่เป็นศัตรูพืชที่กินต้นข้าว (songserm et al.2006) ทั้งยังเป็นการใช้เมล็ดข้าวกลังการเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวในแต่ละพื้นที่ที่สามารถนำไปเลี้ยงหมูขุนเวียนได้ตลอดทั้งปีทำให้การเลี้ยงเป็ดไข่ไข่ทั้งมีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น (ภาสกร ธรรมโชติ และคณะ,2558) นอกจากนั้นการเลี้ยงเป็ดไข่ไข่ทั้งยังมีต้นทุนในการเลี้ยงค่อนข้างต่ำและผลตอบแทนค่อนข้างดี โดยในประเทศไทยมีการเลี้ยงเป็ดจำนวนทั้งหมด 26,287,094 ตัว จำแนกเป็นเป็ดเนื้อ จำนวน 6,905,834ตัว (ร้อยละ 26.27) เป็ดไข่ จำนวน 7,388,333 ตัว (ร้อยละ 28.11) เป็ดเทศ จำนวน 6,243,773 ตัว (ร้อยละ 23.75) เป็ดไข่ไข่ทั้ง จำนวน 5,299,593 ตัว (ร้อยละ 20.16) และเป็ดเนื้อไข่ทั้ง จำนวน 449,561 ตัว (ร้อยละ 1.71) โดยมีการเลี้ยงเป็ดทั้งหมด 420,410 ครัวเรือน (กรมปศุสัตว์ 2560) จากสถิติของกรมปศุสัตว์พบว่าในปี 2547 ประชากรเป็ดทั่วประเทศลดลงเนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกและข้อมูลในปี 2553 พบว่ามีเป็ดไข่ไข่ทั้งประมาณ 7 ล้านตัว (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์,2553) โดยราคาเปิดสาวมีชีวิตอยู่ในช่วงราคาเฉลี่ย 86.39-118.89 บาทต่อตัว ไข่เปิดราคาเฉลี่ย 99 บาทต่อถาด (ราคาเฉลี่ย 3.16 บาทต่อฟอง) และเปิดปลดระวางราคาเฉลี่ยอยู่ในช่วง 38.35-53.63 บาทต่อตัว (ภาสกร ธรรมโชติ และคณะ,2558) ซึ่งในปัจจุบันยังมีความต้องการบริโภคไข่เปิดและเป็ดเนื้อค่อนข้างมาก ทำให้ธุรกิจการเลี้ยงเป็ดไข่ไข่ทั้งยังมีตลาดรองรับและยังเป็นธุรกิจที่สามารถพัฒนาและสร้างความมั่นคงของอาชีพได้ (ภาสกร ธรรมโชติ และคณะ,2558)

จากการศึกษาทำให้เห็นความสำคัญของสถานการณ์เศรษฐกิจการเลี้ยงเป็ดไข่ไข่ทั้งต้นทุนค่อนข้างต่ำและผลตอบแทนค่อนข้างดี รวมทั้งปัจจัยเสี่ยงและผลกระทบของปัจจัยเสี่ยงการเลี้ยงเป็ดไข่ไข่ทั้ง ดังนั้นสัณฐานฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาด้านทุนและผลตอบแทนความเป็นไปได้ในการส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงเป็ดไข่ไข่ทั้งในประเทศไทย และเพื่อทราบการเปรียบเทียบเทียบตามลักษณะการเลี้ยงเป็ดไข่ไข่ทั้ง

สถานการณ์การเลี้ยงเป็ดไข่ไข่ทั้ง

การเลี้ยงเป็ดในประเทศไทยประสบปัญหาโรคไข้หวัดนกนับตั้งแต่ปี พ.ศ.2547 เป็นต้นมา เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีกต้องทำลายสัตว์ปีกส่งผลให้เศรษฐกิจการเลี้ยงในเชิงอุตสาหกรรมได้รับผลกระทบจากโรคระบาดดังกล่าว สำหรับการเลี้ยงเป็ดไข่ไข่ทั้ง กรมปศุสัตว์ได้ส่งเสริมการเลี้ยงในโรงเรือนปิดหรือเล้าเปิดที่ได้มาตรฐาน ซึ่งมีต้นทุนสูง ทำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดน้อยลง ส่งผลให้ปริมาณไข่เปิดลดลงตามไปด้วย และการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในปัจจุบันระบบการเลี้ยงเป็ดแบบไข่ทั้งมีความจำเป็นและยังเป็นการให้

ผลผลิตจากไร่นาให้เกิดประโยชน์มากที่สุดต้องมีการปรับตัวเพื่อความอยู่รอด สภาพการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทำให้เกิดความเสี่ยงต่อระบบการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง

สถานการณ์ด้านราคาเป็ดไข่ไล่ทุ่ง

ความต้องการบริโภค ผลผลิตการเลี้ยงเป็ดไข่ และปริมาณการผลิตไข่เป็ด ปี 2550-2560 โดยผลผลิตการเลี้ยงเป็ดไข่ในปี 2560 มีการผลิต 12,687,926 เพิ่มขึ้นจากปี 2559 มีปริมาณ 11,344.192 ตัว และราคาเป็ดที่ขายได้ปี 2550-2560 โดยที่ปี 2560 มีราคาที่ขายได้ 4.10 บาท/ฟอง เพิ่มขึ้นจาก 3.51 บาท/ฟอง ของปี 2559

ตารางที่ 1 ราคาที่เกษตรกรขายได้ปี 2550-2560

ปี	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560
เป็ดเนื้อ บาท/กก.	45.95	43.87	48.46	49.75	44.07	55.44	64.44	63.58	63.02	66.38	70.10
อัตราเฉลี่ย	-1.04	2.295	0.645	-2.85	5.685	4.50	-0.43	-0.28	1.68	1.86	1.86
ไข่เป็ด บาท/ฟอง	2.47	2.73	2.81	2.93	3.18	3.04	3.39	3.71	3.35	3.51	4.10
อัตราเฉลี่ย	-0.13	0.04	0.06	0.125	-0.75	0.175	0.16	0.18	0.08	0.29	0.29

ที่มา: คัดแปลงจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ห่วงโซ่อุปทานการเลี้ยงเป็ดไข่ไล่ทุ่งในประเทศไทย

วิธีการตลาดเป็ดไข่ไล่ทุ่งเริ่มจากเกษตรกรทั่วไปที่เลี้ยงเป็ดเนื้อมีชีวิตและไข่เป็ด โดยเกษตรกรจะขาย เป็ดเนื้อมีชีวิตและไข่เป็ดให้เกษตรกรด้วยกันเองเพื่อเลี้ยงต่อไป ขายให้กับผู้บริโภคโดยตรง และขายปลีก นอกจากนั้นยังขายให้พ่อค้ารวบรวมท้องถิ่นหรือพ่อค้ารวบรวมท้องที่ โดยพ่อค้าจะมารับซื้อจากเกษตรกรในหมู่บ้าน (ภาสกร ธรรมโชติ และคณะ.2558)

รูปแบบการเลี้ยงเป็ดไข่

การเลี้ยงเป็ดของประเทศไทยสามารถแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ 1)การเลี้ยงเป็ดเป็นการค้า เช่น การเลี้ยงเป็ดแบบไล่ทุ่ง การเลี้ยงเป็ดแบบปล่อยลาน และการเลี้ยงในโรงเรือน 2) การเลี้ยงเป็ดแบบกึ่งการค้า และ 3)การเลี้ยงเป็ดแบบหลังบ้าน

พื้นที่การเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง

การเลี้ยงเป็ดส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงบนที่ไร่นาหลังการเก็บเกี่ยวข้าวของคนอื่นเป็นหลัก ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งกับเจ้าของที่ไร่นาเป็นไปอย่างไม่เป็นทางการมีการแลกเปลี่ยนผลผลิตไข่เป็ดแทนค่าเช่าของเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งในลักษณะเป็นการให้โดยความสมัครใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งเพื่อตอบแทนเจ้าของไร่นาในการให้ผู้เลี้ยงเป็ด

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ภาสกร ธรรมโชติ และคณะ(2558)ได้ศึกษาเศรษฐกิจการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งในภาคใต้ตอนบนของประเทศไทยภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลง ได้เก็บข้อมูลเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง จำนวน 124 ครัวเรือนในเขตพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช พัทลุงและสงขลา การเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งในภาคใต้เป็นการเลี้ยงเป็ดปลดละวาง และการเลี้ยงเป็ดไข่ไล่ทุ่ง เพราะมีต้นทุนค่อนข้างต่ำ มีผลตอบแทนค่อนข้างดีและปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง ผลผลิตผลิตที่ได้จากการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง พบว่าต้นทุนในการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งประกอบด้วยต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่ ในส่วนของต้นทุนผันแปรพบว่าต้นทุนหลักเป็นค่าอาหารเป็ด รองลงมาได้แก่ อาหารเสริม โดยการเลี้ยงเป็ดในลักษณะที่ 3 มีต้นทุนรวม (บาท/รอบ/ตัว) มากที่สุด 209.81 บาท/รอบ/ตัว รองลงมาได้แก่การเลี้ยงเป็ดในลักษณะที่ 2 มีต้นทุนรวม 111.20 บาท/รอบ/ตัว การเลี้ยงเป็ดในลักษณะที่ 4 มีต้นทุนรวม 86.19 บาท/รอบ/ตัว และการเลี้ยงเป็ดในลักษณะที่ 1 มีต้นทุนรวม 75.76 บาท/รอบ/ตัว ในส่วนผลตอบแทนจากการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งแตกต่างกันออกไปตามลักษณะการเลี้ยง การเลี้ยงลักษณะที่ 1 มีรายได้จากการขายไข่เป็ดและขายเป็ดปลดละวาง รายได้เฉลี่ย 1,265.92 บาท/รอบ/ตัว การเลี้ยงลักษณะที่ 2 มีรายได้จากการขายเป็ดสาว ขายไข่เป็ดและขายเป็ดปลดละวาง รายได้เฉลี่ย 1,063.9 บาท/รอบ/ตัว การเลี้ยงลักษณะที่ 3 มีรายได้จากการขายไข่เป็ดและเป็ดปลดละวาง รายได้เฉลี่ย 1,423.01 บาท/รอบ/ตัว และการเลี้ยงลักษณะที่ 4 รายได้ที่ได้จากการขายไข่เป็ดและ รายได้จากการขายเป็ดปลดละวางเฉลี่ยต่อรอบ 512.55 บาท/รอบ/ตัว

สุภาวดี แหยมมก และคณะ(2017)ได้ศึกษาด้านทุนและผลตอบแทนในการเลี้ยงเป็ดไข่ไล่ทุ่งในจังหวัดพิษณุโลก ได้เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์กับเกษตรกรจำนวน 104 ราย ข้อมูลด้านทุน ราคาจำหน่าย และกำไรจากการเลี้ยงเป็ดไข่ไล่ทุ่งที่จำแนกออกเป็น 3 ระยะ(ระยะแรกเกิดถึง 5 เดือน ระยะ 5 เดือนถึง 13 เดือน และแรกเกิด ถึง 13 เดือน) พบว่าการเลี้ยงเป็ดไข่ไล่ทุ่งระยะ 5 เดือนถึง 13 เดือน มีต้นทุนรวมเฉลี่ยรวมสูงสุด เท่ากับ 98.76 บาทต่อตัว จำแนกเป็นต้นทุนผันแปร เท่ากับ 97.95 บาทต่อตัว รองลงมา ระยะแรกเกิด ถึง 13 เดือน มีต้นทุนรวมการผลิตเป็ดไข่ไล่ทุ่ง เท่ากับ 26.16 บาทต่อตัว จำแนกต้นทุนผันแปร เท่ากับ 24.99 บาทต่อตัว และระยะแรกเกิด ถึง 5 เดือน มีต้นทุนรวมการผลิตเป็ดไข่ไล่ทุ่ง เท่ากับ 25.85 บาทต่อตัว จำแนกต้นทุนผันแปร เท่ากับ 25.57 ส่วนรายได้รวมและกำไรต่อตัวพบว่าเกษตรกรที่เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งในระยะแรกเกิด ถึง 13 เดือน มีค่าสูงสุด กำไร 528.34 และ 502.18 บาทต่อตัว รองลงมาการเลี้ยงเป็ดไข่ไล่ทุ่งระยะ 5 เดือนถึง 13 เดือน กำไร 431.72 และ 332.96 บาทต่อตัว และระยะแรกเกิด ถึง 5 เดือน กำไร 148.53 และ 122.68 บาทต่อตัว ตามลำดับ เนื่องจากการเลี้ยงเป็ดไข่ไล่ทุ่งระยะแรกเกิด ถึง 13 เดือนและการเลี้ยงเป็ดไข่ไล่ทุ่งระยะ 5 เดือน ถึง 13 เดือน มีรายได้จากการจำหน่ายไข่เป็ดมากกว่าการเลี้ยงเป็ดไข่ไล่ทุ่งในระยะแรกเกิด ถึง 5 เดือน

ชิดชนก สินธุสุวรรณ(2556) ได้ศึกษาการจัดการเลี้ยงเป็ดไข่ไล่ทุ่งในจังหวัดปทุมธานี ได้ทำการสำรวจเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไข่ไล่ทุ่งทั้งหมดในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 39 รายพบว่าเกษตรกร ร้อยละ 35.60 เลี้ยงเป็ดไข่ไล่ทุ่ง จำแนกตามอายุการเลี้ยงมีต้นทุนกลุ่มที่เริ่มเลี้ยงเป็ดไข่ตั้งแต่อายุ 1 วันเฉลี่ยรวมรายจ่าย

เท่ากับ 183.58 บาทต่อตัวและต้นทุนกลุ่มที่เริ่มเลี้ยงเปิดไข่ตั้งแต่ 5 เดือนขึ้นไปเฉลี่ยรวมรายจ่าย 302.48 บาทต่อตัว รายได้ของเกษตรกรกลุ่มที่เลี้ยงเปิดตั้งแต่อายุ 1 วันถึงเปิดปลด และกลุ่มที่เลี้ยงเปิดตั้งแต่อายุ 5 เดือนถึงเปิดปลด พบว่ามีรายได้เฉลี่ย 102.70 และ 67.90 บาทต่อตัว และเกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดไข่ไล่ทุ่งจำแนกตามจำนวนการเลี้ยงเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มที่เลี้ยง 1,001-2,000 ตัว มีต้นทุน 266.44 บาทต่อตัว กลุ่มที่เลี้ยง 2,001-5,000 ตัว มีต้นทุน 247.70 บาทต่อตัว และกลุ่มที่เลี้ยงมากกว่า 5,000 ตัวขึ้นไปมีต้นทุน 186.14 บาทต่อตัว ส่วนรายได้กลุ่มที่เลี้ยง 1,001-2,000 ตัว กลุ่มที่เลี้ยง 2,001-5,000 ตัวและกลุ่มที่เลี้ยงมากกว่า 5,000 ตัวขึ้นไปมีรายได้เฉลี่ย 50.27, 86.10 และ 145.58 บาทต่อตัว

จากการศึกษาการวิจัยทั้งสามฉบับพบว่า ในการลงทุนต้นของเกษตรกรที่มีต้นทุนในการเลี้ยงเปิดไข่ไล่ทุ่งมี ต้นทุนผันแปร ต้นทุนคงที่และผลตอบแทน เป็นต้น แต่ต้นทุนจะขึ้นมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับขนาดการเลี้ยงเปิดไข่ของแต่ละฟาร์ม เลี้ยงฟาร์มขนาดเล็ก ฟาร์มขนาดกลาง หรือฟาร์มขนาดใหญ่ ต้นทุนก็ต่างกัน ขึ้นอยู่กับการเลี้ยง ส่วนค่าตอบแทนจะขึ้นอยู่กับจำนวนการเลี้ยงเปิดไข่และพื้นที่ในการเลี้ยงเพราะราคาตลาด ณ เวลานั้นๆ จากการศึกษาพบว่า การเลี้ยงเปิดไข่ไล่ทุ่งมีผลตอบแทนที่ดีและควรทำเป็นอาชีพเสริมสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร

จากการศึกษาข้อมูลการเลี้ยงเปิดไข่ไล่ทุ่งในประเทศไทย โดยทำการวิเคราะห์ต้นทุน และผลตอบแทน (Cost Benefit Analysis) การศึกษาการลงทุนเลี้ยงเปิดไข่ไล่ทุ่งสำหรับเกษตรกร นิยมเลี้ยงเปิดไข่พันธุ์กากิแคมเบลล์ (Khaki campbell) สายพันธุ์จากประเทศอังกฤษ เลี้ยงง่ายทนต่อสภาพอากาศ เลี้ยง 4-5 เดือนสามารถให้ไข่ได้ พบว่าให้ไข่เฉลี่ย 280-300 ฟอง/ตัว/ปี ลักษณะโดยทั่วไปมีขนสีน้ำตาล เมื่อโตเต็มที่หนัก 2.5-2.7 นั่นคือ เปิดไข่สามารถออกไข่ได้ตลอดปีจนถึงเปิดปลดระหว่าง ต้นทุนและผลตอบแทนจากการเลี้ยงเปิดไข่ไล่ทุ่ง พบว่าเกษตรกรได้รับผลตอบแทนใน 2 ช่องทางคือ 1) ไข่เปิด 2) เปิดปลดระหว่าง และ

ต้นทุนในการเลี้ยงเปิดไข่ไล่ทุ่งในประเทศไทย จำแนกตามขนาดการเลี้ยงเปิดได้ 4 ลักษณะ คือ การเลี้ยงลูกเปิดจนถึงปลดระหว่าง การเลี้ยงลูกเปิดจนถึงเปิดสาว การเลี้ยงเปิดสาวจนถึงเปิดปลดระหว่าง และการเลี้ยงเปิดปลดระหว่าง ดังนี้

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบการลงทุนและผลตอบแทนจากการเลี้ยงเปิดไข่ไล่ทุ่งจำแนกตามลักษณะการเลี้ยงเปิด

ต้นทุนการเลี้ยงเปิดไข่ไล่ทุ่ง							
ลำดับ	ต้นทุนคงที่	เลี้ยงลูกเปิดจนถึงเปิดปลดระหว่าง			เลี้ยงลูกเปิดจนถึงเปิดสาว		
		ภาสกรและคณะ(2558)	จิตชนก(2556)	สุภาดิและคณะ(2560)	ภาสกรและคณะ(2558)	จิตชนก(2556)	สุภาดิและคณะ(2560)
1	จำนวนเปิดที่เลี้ยง	1,001-3,000 ตัว	1,001-3,000 ตัว	2,095 ตัว	2,001-3,000 ตัว	-	2,246 ตัว

1	จำนวนเปิดที่เสี่ยง	-	-	-	-	-	-
2	ค่าเช่าที่ดิน(ถ้ามี)	0.04	-	1.08	-	-	0.672
3	ค่าโรงเรือน	0.26	-	-	-	-	-
4	ค่าอุปกรณ์ต่างๆ	0.76	-	-	0.23	-	-
5	ค่าอื่นๆ	0.01	-	-	-	-	-
ต้นทุนรวมคงที่ (บาท/ปี)		1.06	-	1.08	0.23		0.67
ต้นทุนผันแปร							
ลำดับ	ต้นทุนผันแปร	เลี้ยงลูกเปิดจนถึงเปิดปลดระวาง			เลี้ยงลูกเปิดจนถึงเปิดสาว		
		ภาสกรและ คณะ(2558)	จิตชนก (2556)	สุภาดิและ คณะ(2560)	ภาสกรและ คณะ(2558)	จิตชนก (2556)	สุภาดิและ คณะ(2560)
1	จำนวนเปิดที่เสี่ยง	1,001-3,000 ตัว	1,001-3,000 ตัว	2,095 ตัว	2,001-3,000 ตัว	-	2,246 ตัว
1	ค่าลูกเปิด/เปิดสาว/เปิด ปลดระวาง	8.47	11.04	19.87	8.59	-	53.208
2	ค่าขนส่งจากโรงฟักไข่	0.19	1.44	-	0.01	-	-
3	ค่าอาหาร	7.96	31.33	0.86	19.02	-	5.90
4	ค่าอาหารเสริม	3.47	-	-	3.67	-	-
5	ค่ายา/วัคซีน	2.67	1.89	1.26	3.40	-	1.63
6	ค่าน้ำ	0.17	-	-	0.03	-	-
7	ค่าไฟ	0.32	-	-	0.27	-	-
8	ค่าแรงงาน	1.49	28.35	1.04	1.68	-	0.55
9	ค่าแรงงานในครัวเรือน	-	34.63	-	-	-	-
10	ค่าตอบแทนพื้นที่หรือ แปลงนา	-	0.90	-	-	-	-
11	ค่าธรรมเนียม	-	1.16	-	-	-	-
12	ค่าใช้จ่ายในการนำไข่ขาย เปิดไปขาย	-	1.45	-	-	-	-
13	ค่าอุปกรณ์	-	0.79	-	-	-	-
14	ค่าเสียโอกาส	-	-	0.04	-	-	0.07
15	ค่าอื่นๆ	0.04	-	-	0.17	-	-
ต้นทุนผันแปร (บาท/ปี)		16.31	101.93	3.19	28.25		8.16
ต้นทุนรวม (บาท/ปี)		17.38	101.93	4.27	28.48	-	8.83
ผลตอบแทนจากการเลี้ยงเปิดไข่ไล่ทุ่ง							
ลำดับ	ผลตอบแทน	เลี้ยงลูกเปิดจนถึงเปิดปลดระวาง			เลี้ยงลูกเปิดจนถึงเปิดสาว		
		ภาสกรและ	จิตชนก	สุภาดิและ	ภาสกรและ	จิตชนก	สุภาดิและ

		คณะ(2558)	(2556)	คณะ(2560)	คณะ(2558)	(2556)	คณะ(2560)
1	จำนวนเปิดที่เลี้ยง	1,001-3,000 ตัว	1,001-3,000 ตัว	2,095 ตัว	2,001-3,000 ตัว	-	2,246 ตัว
2	ขายเปิดสาว	-	-	-	24.79	-	-
3	ขายไข่เปิด	412.15	152.16	458.24	324.64	-	118.34
4	ขายเปิดปลดตระวาง	9.82	24.01	29.46	5.23	-	238.13
รายได้รวม (บาท/ปี)		421.97	176.17	487.70	354.67	-	356.47
กำไรสุทธิ (บาท/ปี)		404.59	74.24	483.42	326.19	-	347.64

ต้นทุนการเลี้ยงเปิดไข่ไก่ทุ่ง (ต่อ)				
ลำดับ	ต้นทุนคงที่	เลี้ยงเปิดสาวถึงเปิดปลดตระวาง		
		ภาสกรและคณะ(2558)	ชิดชนก(2556)	สุภาดีและคณะ(2560)
1	จำนวนเปิดที่เลี้ยง	1,001-2,000 ตัว	1,001-3,000 ตัว	3,838 ตัว
1	จำนวนเปิดที่เลี้ยง	-	-	-
2	ค่าเช่าที่ดิน(ถ้ามี)	-	-	1.22
3	ค่าโรงเรือน	0.28	-	-
4	ค่าอุปกรณ์ต่างๆ	1.72	-	-
5	ค่าอื่นๆ	-	-	-
ต้นทุนรวมคงที่ (บาท/ปี)		1.99	-	1.22
ต้นทุนผันแปร				
ลำดับ	ต้นทุนผันแปร	เลี้ยงเปิดสาวถึงเปิดปลดตระวาง		
		ภาสกรและคณะ(2558)	ชิดชนก(2556)	สุภาดีและคณะ(2560)
1	จำนวนเปิดที่เลี้ยง	1,001-2,000 ตัว	1,001-3,000 ตัว	3,838 ตัว
1	ค่าลูกเปิด/เปิดสาว/เปิดปลดตระวาง	39.89	46.57	141.285
2	ค่าขนส่งจากโรงฟักไข่	0.02	0.61	-
3	ค่าอาหาร	8.45	48.79	2.37
4	ค่าอาหารเสริม	6.30	-	-
5	ค่ายา/วัคซีน	2.41	1.08	2.36
6	ค่าน้ำ	0.78	-	-
7	ค่าไฟ	0.01	-	-
8	ค่าแรงงาน	9.76	21.72	0.89
9	ค่าแรงงานในครัวเรือน	-	29.35	-
10	ค่าตอบแทนพื้นที่หรือแปลงนา	-	1.75	-
11	ค่าใช้จ่ายในการนำไข่ขายเปิดไปขาย	-	0.64	-
12	ค่าใช้จ่ายในการนำเปิดปลดตระวางไปขาย	-	0.22	-

13	ค่าอุปกรณ์	-	0.53	-
14	ค่าเสียโอกาส	-	-	0.03
15	ค่าอื่นๆ	0.31	-	-
ต้นทุนผันแปร (บาท/ปี)		28.05	104.67	5.64
ต้นทุนรวม (บาท/ปี)		30.05	104.67	6.86
ผลตอบแทนจากการเลี้ยงเป็ดไข่ไล่ทุ่ง				
ลำดับ	ผลตอบแทน	เลี้ยงเป็ดสาวถึงเปิดปลดระวาง		
		ภาสกรและคณะ(2558)	จิตชนก(2556)	สุภาดิและคณะ(2560)
1	จำนวนเป็ดที่เลี้ยง	1,001-2,000 ตัว	1,001-3,000 ตัว	3,838 ตัว
2	ขายเป็ดสาว	-	-	-
3	ขายไข่เป็ด	461.97	162.87	599.79
4	ขายเป็ดปลดระวาง	12.36	21.32	47.79
รายได้รวม (บาท/ปี)		474.33	184.19	647.58
กำไรสุทธิ (บาท/ปี)		444.29	79.53	640.73

หมายเหตุ : หมายเหตุ:คำนวณต้นทุนเป็นรายปี

จิตชนก(2556) ไม่ได้ศึกษาการเลี้ยงลูกเป็ดจนถึงเป็ดสาว

จากการศึกษาข้อมูลการเลี้ยงเป็ดไข่ไล่ทุ่งทั้ง 4 ลักษณะ มีการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน โดยการเลี้ยงลูกเป็ดแรกเกิดจนถึงเปิดปลดระวาง มีระยะการการเลี้ยง 36, 19.5 และ 13 เดือน มีต้นทุนรวมเฉลี่ย (ATC) เท่ากับ และ 17.38 101.03 และ 4.24 บาท/ปี ได้รับผลตอบแทนหรือรายได้รวมเฉลี่ย (ATR) เท่ากับ 404.59 74.24 และ 483.42 บาท/ปี ลักษณะที่ 2 การเลี้ยงลูกเป็ดจนถึงเป็ดสาว มีระยะการการเลี้ยง 36 และ 8 เดือน มีต้นทุนรวมเฉลี่ย (ATC) เท่ากับ 28.48 และ 8.83 บาท/ปี มีได้รับผลตอบแทนหรือรายได้รวมเฉลี่ย (ATR) เท่ากับ 326.19 และ 347.64 บาท/ปี ลักษณะที่ 3 การเลี้ยงเป็ดสาวจนถึงเปิดปลดระวาง มีระยะการการเลี้ยง 36, 24 และ 8 เดือน มีต้นทุนรวมเฉลี่ย (ATC) เท่ากับ 30.05 และ 104.67 และ 6.86 บาท/ปี มีได้รับผลตอบแทนหรือรายได้รวมเฉลี่ย (ATR) เท่ากับ 444.29 79.53 และ 640.73 บาท/ปี โดยมีรายได้จากการ 1) ขายเป็ดสาว 2)ขายไข่เป็ด 3)ขายเป็ดปลดระวาง

สรุป

ความเป็นไปได้ในการเลี้ยงและส่งเสริมเป็ดไข่ไล่ทุ่งในประเทศไทยสามารถส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยงได้ เนื่องจากสถานการณ์ปัจจุบันเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไข่มีจำนวนลดลง จึงส่งผลให้ตลาดมีความต้องการปริมาณไข่เป็ดเพื่อใช้สำหรับบริโภคสูงขึ้น ซึ่งการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งนั้นมีรูปแบบการเลี้ยงที่ไม่ยุ่งยาก จากการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงเป็ดไข่ไล่ทุ่งทั้ง 4 ลักษณะ ต้นทุนของการเลี้ยงเป็ดสาวจนถึงเปิดปลดระวาง มีต้นทุนรวมสูงสุด รองลงมา การเลี้ยงลูกเป็ดจนถึงเปิดปลดระวาง การเลี้ยงลูกเป็ดจนถึงเป็ดสาว และการเลี้ยงเป็ดปลดระวาง อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาในส่วนของรายได้รวม พบว่าการเลี้ยงเป็ดสาวจนถึง

เปิดปลดระวาง มีรายได้รวมสูงสุด รองลงมา การเลี้ยงลูกเปิดจนถึงเปิดสาว การเลี้ยงลูกเปิดจนถึงเปิดปลดระวาง และการเลี้ยงเปิดปลดระวาง การเลี้ยงเปิดไข่ไต่ทุ่งใช้เงินทุนน้อย และมีรายได้ที่สูง จากการวิเคราะห์ได้ว่าการเลี้ยงเปิดไข่ไต่ทุ่ง มีรายได้มาจากการขายไข่เป็นหลัก สามารถเลี้ยงได้นาน เนื่องจากราคาเปิดปลดระวางที่ระยะการเลี้ยงไม่แตกต่างกันมาก เมื่อเทียบกับรายได้จากการขายไข่เปิด จึงควรที่จะส่งเสริมเกษตรกรทำเป็นอาชีพเสริมหรือเป็นอาชีพหลักเพื่อสร้างรายได้ให้เกษตรกร และนำไปสู่การเลี้ยงเพื่อเป็นธุรกิจในอนาคตต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ชิดชนก สันธุสุวรรณ.2556. “การจัดการเลี้ยงเปิดไข่ไต่ทุ่งในจังหวัดปทุมธานี”.ปริญาเกษตรศาสตร มหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ภาสกร ธรรมโชติ, เกษฏา รัตนวุฒิ และอารีรัตน์ ทศดี.2558. “เศรษฐกิจการเลี้ยงเปิดไข่ไต่ทุ่งในภาคใต้ของประเทศไทยภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลง”.สนับสนุนโดยกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)และสถาบันคลังสมองของชาติ.
- สุภาวดี แหยมคง และคณะ.2017. “ต้นทุนและผลตอบแทนในการเลี้ยงเปิดไข่ไต่ทุ่งในวังวัดพิษณุโลก”.วารสารวิทยาศาสตร์เกษตร48 (2):792-791.
- โสภณ บุญล้ำ และคณะ.2556. “คู่มือการเลี้ยงเปิดไข่ ”.สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- คุณาพร เต็มปียพล,สุวิชา เกษมสุวรรณ และ วราพร พิมพ์ประไพ.2554.“รูปแบบการเลี้ยงและการผลิตเปิดไข่ในจังหวัดสุพรรณบุรี อยุธยา และนครปฐม”.คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ นครปฐม.
- ทวีศักดิ์ ส่งเสริม.2557. “เปิดไข่ไต่ทุ่ง เส้นทางสกัดไข่หัวคั่นด้วยเครือข่ายแม่หม่ม”.สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- กรมปศุสัตว์.2558. “สรุปข้อมูลและสถิติจำนวนเกษตรกร-เปิด ปี 2558”. <http://www.esc.agritech.doae.go.th>. 20 กุมภาพันธ์.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.(2559). “สถิติการเกษตรของประเทศไทย ปี 2559”.<http://www.oae.go.th>. 20 กุมภาพันธ์.
- กรมปศุสัตว์ กระทรวงการเกษตรและสหกรณ์.2560. “ข้อมูลจำนวนปศุสัตว์ในประเทศไทย 2560”.
[http:// www.dld.go.th](http://www.dld.go.th). 1 สิงหาคม.
- พลังเกษตร.2017. “การเลี้ยงเปิดไข่”.www.palangkaset.com. 1 สิงหาคม.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.(2560). “สถิติการเกษตรของประเทศไทย ปี 2560”.<http://www.oae.go.th>. 2 สิงหาคม.